

3. Normativa de patinetes eléctricos en 2023: ¿Qué establece la DGT? Url: <https://www.accesoriospatineteelectrico.com/blog/normativa-patinete-electrico/>.

ЩОДО ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В УКРАЇНІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СОЦІАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ

КНЯЗЬКОВА Любов

кандидат юридичних наук, доцент

доцентка кафедри права Маріупольського державного університету

Питання відповідності національного законодавства у сфері соціального захисту населення відповідним європейським стандартам у науці права соціального забезпечення останнім часом аналізується науковцями різних галузей, у тому числі і у сфері права. Але серед науковців досі залишаються дискусійними питання щодо визначення поняття європейських стандартів права на соціальний захист, співвідношення європейських стандартів і соціальних прав людини, систематизації законодавства про соціальний захист у відповідності з законодавством Європейського Союзу та ін.

Варто зазначити, що основними актами європейського рівня, що закріплюють міжнародні стандарти права на соціальний захист є: Європейська конвенція про соціальну та медичну допомогу та Протокол до неї (ETS №14) від 11 грудня 1953 року [1]; Європейська соціальна хартія (ETS №35) від 18 жовтня 1961 року [2]; Європейський кодекс соціального забезпечення (переглянутий) від 6 листопада 1990 року [3]; Європейська конвенція про соціальне забезпечення (ETS №78) та додаткова угода щодо застосування цієї 145 Конвенції (ETS №78a) від 14 грудня 1972 року [4]; Європейська соціальна хартія (переглянута) (ETS №163) від 3 травня 1996 року [5]; Хартія співтовариства про основні соціальні права працівників від 9 грудня 1989 року [6]; Хартія основних прав ЄС від 7 грудня 2000 року [7] і т.д.

У державах Євросоюзу сформувалася на сьогодні специфічна модель відтворення соціально-економічних відносин, найважливішим компонентом якої є забезпечення європейських соціальних стандартів як через механізми активного державного і наднаціонального регулювання цих відносин, так і зростання соціальної відповідальності бізнесу, передусім його корпоративного сегмента [8].

На думку К.В. Бориченко, європейські стандарти права на соціальний захист є різновидом міжнародних стандартів відповідного права, закріпленим у актах Ради Європи та ЄС, які мають застосовуватися державами Європи (країнами-підписантами), з метою адаптації національ-

ного законодавства у сфері соціального захисту населення [9, 546]. Таке визначення європейських соціальних стандартів є слушним, адже європейські стандарти права на соціальний захист є лише одним з видів міжнародних стандартів відповідного права, а, отже, їм притаманні всі ті ознаки, які характеризують міжнародні соціальні стандарти. Особливістю європейських стандартів соціального захисту є сфера їх поширення, яка обмежується виключно державами, які належать до Європи як частини світу. Однією з таких держав як раз і є Україна.

Стаття 3 Закону України «Про державні соціальні стандарти» серед принципів формування державних соціальних стандартів і нормативів передбачає забезпечення визначених Конституцією України соціальних прав та державних соціальних гарантій достатнього життєвого рівня для кожного [10].

Однак слід відмітити, що починаючи з 2016 року пенсійні права громадян України, пенсії яким призначені на підставі Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» від 09.04.1992 № 2262-XII [11] систематично порушуються. З 01.01.2016 року пенсіонери МВС відстоювали свої права щодо перерахунку пенсій спочатку у зв'язку з реорганізацією міліції та створенням нової інституції – Національної поліції України, а з 01.12.2019 року – у зв'язку зі збільшенням грошового забезпечення поліцейським.

На сьогодні органами Пенсійного фонду України при перерахунку пенсій за вислугу років працівникам органів внутрішніх справ у зв'язку з підвищенням грошового забезпечення поліцейських з 01.12.2019 року склалась практика обмеження максимального розміру пенсій десятьма прожитковими мінімумами на підставі Закону України від 08.07.2011 року № 3668-VI «Про заходи законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» [12].

Обмеження граничного розміру пенсії десятьма прожитковими мінімумами введено в дію Законом України від 08.07.2011 року № 3668-VI «Про заходи законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи», яким внесено зміни у статтю 43 [11]. Однак така практика не відповідає статті 17 Конституції України, адже норми-принципи частини п'ятої статті 17 Конституції України щодо забезпечення державою соціального захисту громадян України, які перебувають на службі у Збройних Силах України та в інших військових формуваннях, а також членів їхніх сімей є пріоритетними та мають безумовний характер. Тобто заходи, спрямовані на забезпечення державою соціального захисту вказаної категорії осіб, зокрема у зв'язку з економічною доцільністю, соціально-економічними обставинами не можуть бути скасовані чи звужені. Обмеження максимального розміру пенсії, зазначеної категорії осіб порушує основні конституційні гарантії щодо безумовного забезпечення соціального захисту осіб, передбачених частиною п'ятою статті 17 Кон-

ституції України [13], які зобов'язані захищати суверенітет, територіальну цілісність і недоторканність України. Також слід відмітити, що відсоткове співвідношення, встановлене статтею 13 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» від 09.04.1992 № 2262-XII [11], уже призначеної пенсії до складових грошового забезпечення (окладу) є сталим, оскільки визначається на день призначення пенсії, а не перерахунку раніше призначених. Крім того обмеження розміру пенсії десятима прожитковими мінімумами порушує принцип незворотності нормативно-правових актів у часі, що передбачений статтею 58 Конституції України [13].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Європейська конвенція про соціальну та медичну допомогу та Протокол до неї (ETS №14) від 11 грудня 1953 року. Акти європейського права із соціальних питань. К.: Парламентське вид-во, 2005.

2. Європейська соціальна хартія від 16 жовтня 1961 року. URL: <https://rm.coe.int/european-social-charter-ukr/16809e2c09>. (дата звернення: 08.06.2023).

3. Європейський кодекс соціального забезпечення (переглянутий) від 6 листопада 1990 року. Акти європейського права із соціальних питань. К.: Парламентське вид-во, 2005.

4. Європейська конвенція про соціальне забезпечення (ETS №78) та додаткова угода щодо застосування цієї 145 Конвенції (ETS №78a) від 14 грудня 1972 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_581#Text (дата звернення: 08.06.2023).

5. Європейська соціальна хартія (переглянута) (ETS №163) від 3 травня 1996 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text (дата звернення: 08.06.2023).

6. Хартія співтовариства про основні соціальні права працівників від 9 грудня 1989 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_044#Text (дата звернення: 08.06.2023).

7. Хартія основних прав ЄС від 7 грудня 2000. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU00303> (дата звернення: 08.06.2023).

8. Гафарова К.Е. Європейські соціальні стандарти та їх імплементація в законодавство України. URL: <https://acadrev.duan.edu.ua/images/PDF/2011/1/4.pdf>. (дата звернення: 08.06.2023).

9. Бориченко К.В. Європейські стандарти права на соціальний захист. Правове життя сучасної України: у 2 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 трав. 2019 р.) / відп. ред. Г.О. Ульянова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика». 2019. Т. 1. С. 545-547.

10. Про державні соціальні стандарти: Закон України від 5 жовтня 2000 року № 2017-III. Відомості Верховної Ради. 2000. №48. Ст.409. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>. (дата звернення: 08.06.2023).

11. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: Закон України від 9 квітня 1992 року №2262-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 29. Ст. 399. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3668-17#Text>. (дата звернення 08.06.2023).

12. Про заходи законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи: Закон України від 08.07.2011 року № 3668-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3668-17#Text>. (дата звернення: 08.06.23).

13. Конституція України від 28.06.1996р. Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.

ВІЙСЬКОВА АГРЕСІЯ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ ЯК ФОРС-МАЖОРНІ ОБСТАВИНИ У ВІДНОСИНАХ ІЗ ВИПЛАТИ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

КОВАЛЕНКО Олена

доктор юридичних наук, професор
завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін
і трудового права імені професора О.І. Процевського
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди

Нова реальність, з якою стикнулася 24 лютого 2022 р. Україна у зв'язку із розпочатою російською федерацією військовою агресією, поставила багато гострих питань у правовому регулюванні відносин у сфері праці, що потребували свого вирішення. Хаос, викликаний переміщенням робочої сили, підприємств, установ, організацій, зумовлений елементарним бажанням врятуватись від смерті і вижити фізично відкинув на другий план виконання зобов'язань за укладеними договорами, реалізацію планових показників тощо.

Такі реалії життя, насамперед, потребували юридичного встановлення факту форс-мажорних обставин, які б дозволяли попередити неправомірне застосування юридичної відповідальності до осіб, які порушували свої зобов'язання не за своєю виною. Тому надзвичайно правильним кроком виявилось рішення Торгово-промислової палати України (далі ТПП) 2024/02.0-7.1 від 28.02.2022р., яким було засвідчено форс-мажорні обставини (обставини непереборної сили), а саме: військову аг-